

sebnega truda zaslužijo oni, ki lahko sekajo, žagajo in spravljajo v tujino za gotov denar celo sveži les. Nenadoma se je zbudil v krepko življenje naš na pol mrtvi lesni trg, ki je danes v položaju kakor v dobi prevrata pred več nego 20 leti.

Pri poudarjanju blagostanja lesne kupčije moramo žalibog tudi podčrtati žalostno dejstvo, da le nekateri prav razumejo ter obračajo klic časa in prisluženi lesni izkupiček pravilno uporabljajo za podvig svojih že precej razrahljanih domov. Veliko je takih posestnikov gozdov, ki so se že zopet predali povsem krivi veri, da bo na lesnem in sploh kmečkem trgu zmiraj ali vsaj dolgo tako in da je še dovolj časa za odplačevanje dolgov, izplačilo dedičev, nakup raznih potrebščin in za štednjo za nepredvidene prilike.

Pogled za 20 let nazaj

Noben čas ni tako nesiguren, kakor je sedanjost. Danes ne vemo, kaj bo jutri v gospodarskem ozirju.

Kmetje, ki danes svoje proizvode dobro prodajate, pogledajte samo za 20 let nazaj!

Zasedanje Kmetijske zbornice

Zadnjo soboto dopoldne je otvoril g. predsednik Martin Steblovnik v Ljubljani šesto zasedanje Kmetijske zbornice. G. predsednik je poudaril, da Kmetijska zbornica v zadnjem času ni mogla izvesti kakih večjih načrtov radi obče negotovosti, v kateri živimo pri sedanjem mednarodnem zapletitju.

Za g. predsednikom je podal glavni tajnik g. dr. Lavrič obširen pregled razvoja na tujih in domačih tržiščih v lanskem in letošnjem letu.

Na tokratnem zasedanju je bilo po uredbi o Kmetijskih zbornicah ugotovljeno, da poteče z junijem mandat polovici izvoljenih članov in so izpadli z žrebom svetniki v okrajih: Celje, Črnomelj, Gornji grad, Kočevje, Kranj, Laško, Lendava, Ljutomer, Logatec, Maribor, desni breg, Ptuj, Slovenjgradec in Škofja Loka. Ti okraji bodo volili letos nove svetnike v Kmetijsko zbornico.

Na zasedanju je bila soglasno izražena glavna zahteva po samostojni banovini Sloveniji s pravicami, kakor jih je dobila banovina Hrvatska.

Za zaščito pasivnih krajev

Kmetijska zbornica se je bavila z zaščito glede prehrane pasivnih krajev, med katere spada tudi Slovenija. Velik del kmečkega prebivalstva, zlasti v pasivnih predelih naše države, mora kupovati žito in zato se ne more

Vstala bo pred vami slika medvojnne in obprevratne dobe in tej sledečih hudih let...

Sedaj je čas, da poplačate dolgove, popravite razklopotana poslopja, oskrbite izplačilo dedičin in skušate z varčnostjo podpreti svoje domačije, da jih ne bodo po zaključku vojne prevračali in gonili na boben slabejši časi!

Pravočasni opomin in klic

Zgodovina resno uči ter opominja ne samo državnike in kapitaliste, ampak tudi kmeta.

Kmet, ki danes lepo izkupiš za svoje blago in osobito še za les, obrni prislužek tako, da bo tvoj dom brez dolga, opremljen s potrebnim, utrjen in bo še hranil nekaj gotovine za dobo, ko leta in leta ne bo tako ugodnih prodajnih prilik, kakor so sedaj v dobi ugodne izvozne prilike.

Svarimo pravočasno pred lahkomišelnim zapravljanjem in ponovno kličemo: očistite kmečke domove dolgov in podprite jih z vsem potrebnim, da bodo trdnjave za čase, ko bo kmet zopet poceni prodajal svoj pridelek in drago plačeval razne nakupe!

strinjati niti z dosedanjo politiko žitnega režima, še manj pa s položajem, kakor je nastal v zadnjem času na trgu pšenice in koruze, od katerega ima korist majhen del večjih posestnikov iz žitorodnih krajev, ki niso bili prisiljeni prodati svojega pridelka ob žetvi pri nizkih cenah, in pa tuji prekupčevalci. Prizadeta pa je s tem razvojem poleg ostalih stanov široka plast kmečkega prebivalstva, ki ne pridela dovolj žita. Kmetijska zbornica zahteva za vse kmetijske pridelke ne izvzemši žitaric, dobre cene, ki pa morajo biti stalne, tako da dobi iste cene majhen kmet, ki

Ogl. reg. pod 5 br. 37692 od 22. XII. 1935.

je prisiljen prodati takoj ob žetvi, kakor večji proizvajalec. Vsaka možnost špekulacije mora biti preprečena. S cenami žita pa morajo iti v skladu cene drugih kmečkih pridelkov, zlasti živinoreje. To stališče zbornica tembolj in vnovič poudarja, ker ni letos prvič, da je prišlo zaradi izvozne politike in politike cene na žitnem trgu v poznejših mesecih po žetvi do položaja, ki močno ogroža tudi široko plast kmečkega prebivalstva.

Po Jugoslaviji

Občinske volitve so nekateri napovedovali kot nekaj, kar se bo zgodilo v najbližji bodočnosti. Mi smo tem napovedim dostavili besedo »baje«, s katero smo označili njihovo negotovost. Da smo imeli prav, dokazujejo vesti, ki so prispele iz Beograda. V merodajnih krogih v Beogradu namreč prevladuje mnenje, da se je za zdaj treba občinskim volitvam še izogniti. Razlog je v tem, ker imajo občinske volitve zlasti v dobi, ko še drugih volitev ni, izrazito političen značaj. Vsaka politična stranka bi poskusila, da pokaže

svojo politično moč. V tem primeru so politični spopadi in boji neizbežni. Takšen razvoj notranje političnega življenja pa bi ne bil brez nevarnosti in sedanjih resnih in dnevno se menjajočih mednarodnih prilikah.

Dr. Stojadinovič interniran. Bivši ministriški predsednik dr. Milan Stojadinovič bi rad igral vlogo kakšnega Führerja ali duceja. Tudi po svojem političnem padcu ne more mirovati. Beograjska policija je napravila hišno preiskavo v stanovanju dr. Stojadinoviča in njegovih najozjih sodelavcev bivših ministrov

Strelno orožje — stara iznajdba. Dnslej so menili, da pred bitko pri Crecyju v Franciji leta 1346. še niso poznali in uporabljali strelnega orožja. V Oxfordu na Angleškem pa so našli rokopis iz leta 1326., ki omenja top in ga ima v trenutku strela tudi naslikanega. Še starejši nego ta rokopis, ki se imenuje »De Officiis Regium«, pa je »Memoira book«, ki obravnava zgodovino mesta Genta. Ta dokument pravi že leta 1313.: »To leto so iznašli puške in jih prvič uporabili.«

Mannerheim in njegova hči. Ena od katoliških hčera finskega maršala Mannerheima živi v Parizu. Lani poletni je je maršal obiskal. Dva tedna je prebil v skromnem stanovanju svoje hčere v Passyju. Skupaj

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

16

»Sem! Sem!«

Tekel je proti vratom, ki so vodila v kuhinjo. V naslednjem trenutku je izginil v kuhinji. Karino, ki je stala blizu vrat, je sunil, da je padla. Nato je skočil k oknu, razbil na njem šipo in skočil ven. Drugi so drli za njim in so drug za drugim poskakali skozi okno. Rdečelasec, ki ga je borba s Fedorjem izčrpala, pa je bil prepočasen. Preden je mogel zapustiti sobo, so ga kmetje zgrabili.

Ko je Fedor videl, da je rdečkar v smrtni nevarnosti, je zavpil:

»Ne ubijte ga!«

Toda bilo je že prepozno. Kmetje so rdečelasca zgrabili za noge in roke, nekajkrat so zanibali z njim, potem pa so ga treščili v steno. Udarec je bil tako močan, da je lobanja počila in so se možgani izlili. Mož je obležal nepremično.

»Vstaja! Vstaja!« so vpili možje in fantje

Množica, ki je bila na dvorišču, jim je odgovarjala. Kmalu je bila vsa okolica polna vzklikanja in vpitja.

»Vstaja! Vstaja!« je odmevalo vseokrog.

Kmetje so iz sobe vdrli v kuhinjo. Od tam so skozi

okno poskakali na vrt. Rdečkarje so hoteli dobiti v roke. A prišli so prepozno. Ti so medtem poskakali v svoj avto in oddrveli proti Jaski.

Ko so kmetje videli, da so sodrugi pobegnili, so se vrnili na dvorišče. Nenehoma so vzklikali: Vstaja, vstaja! Rdeči vojaki, ki so bili v hlevu, so izkoristili zmenjavo, ki je vladala na dvorišču. Zajahali so konje in oddirjali proti taborišču. Ko so se ljudje zavedli, so bili že predaleč, da bi jih mogli dobiti v roke.

Medtem se je tudi po vasi razširila vest o dogodkih pri Andrejevih. Vsak je hitel domov in domačim povedal, kaj se je zgodilo. Žene in otroci so vzklikali. Nekateri pa so jokali iz strahu pred bodočnostjo.

Oni, ki so imeli skrite puške in škatle z naboji, so hiteli, da so vse izkopali iz zemlje. Kmalu so bili vsi možje in fantje oboroženi.

Okrog vasi so se že slišali strelji, ker so konjeniki streljali na kmete. Toda nikogar niso zadeli, ker so bili slabi strelci in razdalja je bila precej velika. Sploh pa so se počasi umikali, ker so se bal tega, da se bodo tudi druge vasi uprle in jih bodo uporniki obkolili. Zavili so proti Jaski. Tudi tovorni avtomobili, ki so bili prišli iz Odese po žito, so pobegnili. V spomin na gospodarjenje rdečih sta ostala samo mlatnica in lokomobila, sedaj osamljena, brez moči, kot znamenje tvári, ki jo je premagal duh.

Djura Jankoviča in Stošoviča. Najdeni so bili protizakoniti letaki z napadi na vladu in sporazum, na Dragiša Cvetkoviča in dr. Mačka. Vsebina teh letakov spada pod zakon o zaščiti države. Zato je bil dr. Stojadinovič interniran v mestu Rudniku.

Tujci postajajo nadležni. Razne države, med njimi Belgija, Nizozemska, Romunija, Madžarska in zadnji čas tudi Jugoslavija, so bile prisiljene podvzeti ostrejšje korake zoper nekatere tujce. Ne gre samo za špijone, marveč tudi za takšne ljudi tuje krvi, ki so trosili in še trosijo po raznih državah lažnive in razburiljive vesti, da bi napravili zmedo med državljani. Zadnji čas se je število takih tujcev jako pomnožilo in njihova rovarska in kovarska delavnost se je povečala. Kakor se krt skriva pod zemljo, tako se ti ljudje skrivajo za raznimi krinkami, firmami in komisijami. Naposled je beograjska policija tem nadležnejšem stopila ostro na prste. Nekateri bodo izgnani, drugi pa, ki so zakrivali z zakonom prepovedana dejanja, bodo kaznovani. V naših krajih, ki so obmejni, je treba posebno strogo paziti na sumljive tujce, ki jih je zadnji čas še več med nami, kot jih je bilo prej. Državna oblast bo proti njim storila svojo dolžnost. Ljudstvo pa ima dolžnost, ne samo

da lažnivemu tujcu nič ne verjame, marveč da tudi oblastvo podpira pri zatiranju tega nadležnega mrčesa. Banska uprava v Ljubljani opozarja prebivalstvo, da se morajo strogo izvajati predpisi uredbe o zglaševanju prebivalstva. Vsako bivanje v kakem kraju se mora prijaviti krajevni policijski oblasti. Vsak hišni lastnik ali odgovorni upravitelj mora v 24 urah prigrasiti vsakega stanovalca, ki se vseli v hišo, in v istem roku naznani tudi njegov odhod. V kmečkih občinah velja dolžnost samo za tuje državljane in osebe, ki niso stalni prebivalci tiste občine.

»Slovenski narod« je zadel podoba »naprednega« Slovenca. V dopisu iz Maribora namreč pojasnjuje »naprednega« Slovenca z legendo o potujočem Kristusu in sv. Petru. Ko sta hodila po zemlji, sta videla ob cesti sedečega človeka, ki je bridko jokal. Njun poskus, da bi ga potolažila, je ostal brezuspešen. Nesrečnik je zatrjeval: »Meni ne more nihče pomagati.« Na vprašanje: »Zakaj ne?«, je odgovoril: »Ker sem Slovenec.« Boljše fotografije »naprednega« Slovenca bi bilo težko podati, kot je ta. Takšnemu nesrečnemu tipu kot je »naprednjaški« Slovenec, bi sama božja vsemodrost in vsemočnost ne mogla pomagati.

Razmere na Poljskem

Angleška, francoska in poljska vlada so objavile tole izjavo:

»Angleška, poljska in francoska vlada so točno obveščene o protizakonitem postopanju nemških zasedbenih oblasti z ljudmi in zasebno lastnino na Poljskem. Zbrani podatki ne dopuščajo nikakega dvoma, da je Nemčija po celostnem napadu na poljsko civilno prebivalstvo sedaj pričela načrtno uničevati življenja in imetje Poljakov, zatirati omiko in vero poljskega naroda, ki je brez orožja. Nemčija je na najočitnejši način prekršila določbe 4. mednarodne haaške pogodbe s tem, da je vključila dele poljske države v nemško državo, čeprav vojna še traja. Množestveni pokolji, nasilno odzemanje posesti Poljakom, naseljevanje Nemcev na Poljskem, zaplenjevanje

poljskih zasebnih posestev in njihovo dodeljevanje naseljenim tujcem, zasega državnega imetja ter zgodovinskih in umetniških spomenikov, nasilno odseljevanje mladih Poljakov in Poljakinj v Nemčijo, zatiranje, cerkva in versko preganjanje, to so dokazi, da nemška vlada po načrtu uničuje poljski narod. Tako postopanje zasedbenih oblasti je v nasprotju z vsemi vojnimi zakoni in z omenjeno haaško pogodbo. Glede na to angleška, francoska in poljska vlada svečano in javno protestirajo proti takemu postopanju nemške vlade in njenih organov. Obenem znova zagotavljajo, da smatrajo Nemčijo za odgovorno za vse to početje. Angleška, francoska in poljska vlada odločno vztrajajo pri svojem stališču, da bo treba vse storjene krivice popraviti.«

Novice iz domačih krajev

Avto podrl kolesarja. Na križišču Koroščeve in Čopove ulice v Mariboru je podrl in dustrijalec Jurij Polak s svojim avtomobilom kolesarja Ludovika Jeriča, 18 letnega gojenca Vinarske šole. Sunek je pognal Jeriča več

metrov daleč in je obležal s poškodbami. Avtomobilist je takoj odpeljal kolesarja k zdravniku.

Padel na serpentinskem potu in se ubil. Dne 17. aprila opolnoči so našli proti domu

Fedor je ostal doma. Sedel je v sobi na klopi in držal roko, da bi mu jo mati zavezala. Karina je rano izprala z žganjem, nato pa jo zavezala z belim robcem.

Pred Karino in Fedorjem je stala Nataša. Žalostno ju je gledala. Zavedala se je, da se je vse to zgodilo zaradi nje in se tresla ob misli, da bo prišlo do še hujših stvari.

Fedor se ji je nasmehnil in ji prožil drugo roko.

Ob steni je ležalo truplo rdečelasca. Glava se je kopala v krvi...

*

Šubin je sedel v svoji sobi. Z užitkom je pospravljaval velik kos belega kruha, zraven pa je srebral dobro mlečno kavo. Zadovoljen je bil. Malo prej se je vrnil od mlatilnice. Videl je, da je žito še bolj rodno, kakor je mislil. Tako bo mogel poslati v Odeso večjo množino, kakor je bil obljubil, in to bo v njegovo dobro. Priznanje in nagrada za dobro gospodarstvo mu ne bosta ušla.

Ko se je najedel, si je prižgal cigaro in sedel v naslanjač. Udal se je sanjarjenju.

Nenadoma je zaslišal vpitje. Hitro je pogledal na zlato uro, ki jo je bil pridobil na boljševiški način.

»Ali je že konec odmora?« se je začudil. »Saj še ni minula ena ura. Lokomobila še ni zvižgala.«

Poklican je Natalijo. Ko je vstopila, ji je rekel:

»Pojdi in poglej, kaj se je zgodilo? Od kod prihaja vpitje?«

Natalija je odšla. Na vežnem pragu je obstala. Zogledala je mnogo ljudi. Eni so prihajali, drugi odhajali. A vsi so vpili: »Vstaja! Vstaja!«

Prebledela je in se naglo vrnila v sobo. Šubin ji je z obraza bral, da je morala videti nekaj vznemirljivega. Hlastno je vprašal:

»Kaj si videla?«

»Na ulici valovi množica vaščanov. Vsi vpijejo: Vstaja! Vstaja!«

Šubin je debelo pogledal.

»Ni mogoče! Nisi prav slišala!«

Hitro je vstal in skočil k vežnim vratom. Vrata je pripril in prisluškoval. Kmalu je uvidel, da je Natalija prav slišala. Vrnil se je v sobo. Njegov sicer rdeči obraz je bil blede.

»Zbežati morava! Hitiva, da čimprej prideva do vojaškega taborišča. Če naju bodo kmetje dobili, naju ubijejo!«

V naslednjem trenutku je načrt glede bega spremenil. Uvidel je, da se bo sam laže skrtil, zato je zapovedal Nataliji, naj ostane v hiši in zadrži upornike. Medtem se bo on rešil.

Vpitje se je slišalo že iz neposredne bližine. Iz krika in vika je odmevalo tudi Šubinovo ime.

se vračajoči delavci ob dravski brvi v Mariboru nezavestnega starejšega moškega. Ker je imel na glavi zevajočo rano, so poklicali reševalce, ki so prepeljali poškodovanega v bolnišnico, kjer pa je proti jutru izdahnul, ne da bi se bil zavedel. Gre za 69 letnega upokojenega železničarja Gašperja Döbnikarja s Koroške ceste v Mariboru. Smrtno ponesrečeni je gnal pod večer kravo v Studence. Na povratku mu je na koncu serpentinske steze, ki pelje iz Studencev na dravsko brv, spodrsnilo, priletel je z glavo ob betonski steber in si prebil lobanjo.

Huda nesreča kolesarja. V Strmi ulici blizu dravske brvi v Mariboru je padel s kolesa 26 letni trgovski pomočnik Ivan Kranjc in si je razbil glavo. Nezavestnega so prepeljali v bolnišnico.

Smreka zdrobila gozdnemu delavcu glavo. V Zg. Razborju nad Slovenjgradcem je smrtno ponesrečil pri podiranju v gozdu 36 letni gozdni delavec Ivan Podlinšek. Padajoča smreka ga je tako zadela na glavo, da mu jo je zdrobila in je bil pri priči mrtev.

Družinski oče se ubil pri padcu z ogrodja. V Dražencah na Dravskem polju se je zgodila 17. aprila nesreča, ki je zahtevala človeško življenje družinskega očeta. Med delavci, kateri so zaposleni na tamošnji novi stavbi, je bil tudi 47 letni zidar Anton Pišek. V trenutku, ko je hotel z ogrodja prestopiti na streho, je zgubil ravnotežje in padel v globino. Nesreča je hotela, da je priletel na kup opeke, kateri se je zrušil in ga pokopal pod seboj. Tovariši so prihiteli ponesrečenemu koj na pomoč in so ga izkopal izpod opeke ter je bil koj prepeljan v mariborsko bolnišnico, kjer pa mu niso mogli več rešiti življenja. Pišek zapušča ženo in nepreskrbljene otroke.

Transmisija zagrabila tovarniškega delavca. Transmisija je zagrabila 38 letnega tovarniškega delavca iz Majšperka. S hudimi poškodbami je bil revež oddan v ptujsko bolnišnico.

Železničar smrtno ponesrečil. Na postaji Ponikva se je zgodila 17. aprila smrtna nesreča. 35 letni železničar Vincenc Šlegl je prišel pod vlak. Odrezalo mu je desno roko in dobil je hude poškodbe na glavi ter po vsem telesu. Ponesrečenca so spravili v celjsko bolnišnico, kjer je 18. aprila umrl.

Pri padcu s kozolca si zlomil desno nogo. 65 letni gostilničar Avgust Rückl z Loznice pri Celju je padel s kozolca in si zlomil desno nogo.

Surovost vzrok smrti. V vasi Zavodnje nad Topolščico je pomagal tlačiti slamo pri posestniku Brglezu 60 letni dninar Jakob Napotnik. Radi počasnosti pri delu se je domači sin tako razhudil, da je starčka nahrulil in ga tudi potegnul s kolom po plečih. Radi udarca

sta s hčerjo hodila na sprehode in bila večkrat pri katoliški službi božji. Iz Pariza se je maršal odpravil v Lausanno, kjer je bil v ustih operiran. Mannerheim je že tedaj govoril, da bo v Evropi vojna, ni pa mislil, da bo Finska napadena. Ko se je zvedelo, da je bila sklenjena prijateljska zveza med Rusijo in Nemčijo, je dejal smeje se: »To je dobro, da imam spet zobe v redu! Zdaj bom mogel vsaj spet sam poveljevati svojim četam.«

Studentovska iznajdljivost. Tudi v Novi Mehiki na vseučilišču imajo šolnine, ki marsikateroga slušatelja hudo tarejo. Na univerzi v Portales se je zbralo devet slušateljev, ki so ustanovili neke vrste delniško družbo in kupili — kravo. Prvi kapital so